

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 107/2012-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 53/2009 z 13. októbra 2011 vo výroku o výške trov konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., **o d m i e t a** z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. februára 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len „ústavný zákon č. 23/1991 Zb.“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 53/2009 z 13. októbra 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) vo výroku o výške trov konania.

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že V. (ďalej len „žalobkyňa“) sa žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 10. novembra 2005 domáhala proti žalovanej v 1. rade – zdravotnej poisťovni P. ako postupcovi a žalovanej v 2. rade – sťažovateľke ako postupníkovi určenia, že zmluva o postúpení pohľadávky uzatvorená 7. júla 2005 na sumu 58 142,652 Sk je neplatná z dôvodu rozporu s § 39 Občianskeho zákonníka. Krajský súd rozsudkom č. k. 5 Cbi 111/05-249 z 12. februára 2009 konanie proti žalovanej v 1. rade zastavil a zároveň určil, že *„zmluva o postúpení pohľadávok uzatvorená dňa 7. 7. 2005 medzi JUDr. T. K. – správcom konkurznej podstaty úpadcu P., B.,... a Z... na sumu 58.142.652 Sk je neplatná“*.

O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Cbi 111/05-249 z 12. februára 2009 rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom, ktorým zmenil rozsudok krajského súdu tak, že žalobu zamietol a zároveň uložil žalobkyni nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 399,55 €.

Sťažovateľka v sťažnosti k druhému výroku najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku predovšetkým uvádza:

„Sťažovateľ považuje Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 53/2009 zo dňa 13. 10. 2011 vo výroku o výške trov konania (druhý výrok rozsudku) za arbitrárny. Podľa nášho názoru sa odvolací súd nenáležite vysporiadal s otázkou

posudzovania tarifnej hodnoty práva v súvislosti so súdnym konaním o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok. Máme za to, že odvolací súd vo svojom rozsudku relevantne neodôvodnil, prečo považoval vyčíslenie trov právneho zastúpenia Sťažovateľa v predmetnom súdnom konaní (vychádzajúce z hodnoty pohľadávok tvoriacich predmet napadnutej zmluvy o postúpení pohľadávok) za nesprávne a uviedol len strohé a formalistické konštatovanie, že zmluva samotná, ktorá je predmetom konania o určenia jej neplatnosti, nie je peňažným plnením, ani vecou, ako ani právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Odvolací súd sa nevysporiadal a náležite neodôvodnil otázku tarifnej hodnoty práva tvoriaceho predmet konania o určenie neplatnosti zmluvy o postúpené pohľadávok, z ktorej sa vychádza pri stanovovaní základnej sadzby tarifnej odmeny pre účely zastupovania v občianskom súdnom konaní. Podľa nášho názoru odvolací súd zvolil pri priznávaní výšky trov právneho zastúpenia Sťažovateľa nesprávnu a nespravodlivú konštrukciu, a navyše neprihliadol ani na osobitosti predmetného súdneho konania, kde žalobca podal okrem predmetnej určovacej žaloby aj niekoľko ďalších určovacích žalôb, ktorými sa snažil bezdôvodne paralyzovať Sťažovateľa pri efektívnom a účinnom vymáhaní nadobudnutého portfólia pohľadávok (postúpeniu pohľadávok na Sťažovateľa pritom prechádzalo vydanie opatrenia konkurzného súdu, ktorým konkurzný súd ako jediný vecne príslušný súd odsúhlasil uvedený odpredaj pohľadávok). Je preto podľa nášho názoru inter alia správne, aby náhrada trov konania reflektovala hodnotu pohľadávok, ktoré boli predmetom napadnutej zmluvy o postúpení pohľadávok.“

V nadväznosti na citované sťažovateľka poukazuje aj na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky, ktorý v náleze sp. zn. II. ÚS 538/10 z 24. marca 2011 uviedol, že „i v prípade žaloby na určenie existencie právneho vzťahu k nehnuteľnosti je nutné pri výpočte náhrady nákladov konania advokáta podľa advokátskej tarify vychádzať z hodnoty tejto nehnuteľnosti, nie z toho, že predmetom sporu je vec peniazmi neoceníteľná, resp. zistiteľná len so značnými ťažkosťami. Prekážkou nie je, že v súdnom konaní hodnota veci zisťovaná nebola.“, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých tento vyslovil obdobné právne závery (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 202/2007 zo 17. decembra 2007). V súvislosti s nekoherentnou rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu v súvislosti s priznanou výškou náhrady trov konania v konaniach, ktorých predmetom je rozhodovanie

o určení existencie právneho vzťahu, sťažovateľka argumentuje aj judikatúrou ústavného súdu, a v tejto súvislosti uvádza, že na jednej strane sa síce stotožňuje „s pravidelne sa opakujúcim právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky..., že ústavný súd v zásade nie je oprávnený zjednocovať judikatúru všeobecných súdov, pretože to je kompetenciou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky...“, ale na druhej strane poukazuje aj (okrem iných) na jeho právny názor, podľa ktorého „... ak súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy“ (III. ÚS 192/06).

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

„V tejto súvislosti považujeme za potrebné aspoň v stručnosti poukázať na najrelevantnejšie dôvody objektívnej nemožnosti použitia analógie legis so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, na ktorý odvolací súd poukazuje. Vychádzajúc z relevantnej právnej teórie, je v aplikačnej praxi pri posudzovaní niektorých právnych vzťahov neupravených právnou normou prípustné vychádzať zo zásady analógie zákona (analogia legis), t. j. použitia právnej normy nepostihujúcej síce priamo (bezprostredne) riešený prípad, ale ktorá upravuje vzťahy svojím charakterom druhovo (povahou) obdobné (analogické, teda najviac sa podobajúce riešenému vzťahu alebo prípadu. V zmysle uvedeného sa teda analógie zákona bezpochyby použije len na právom výslovne neupravený prípad.

Vyhláška MS SR na rozdiel od Zákona o poplatkoch neobsahuje žiadne ustanovenie ani poznámku, ktorá by zakotvovala, že súdne konanie o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, sa považuje za súdne konanie, ktorého predmet konania nemožno oceniť peniazmi.“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol o nej takto:

„1. Rozsudkom Najvyššieho súdu slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 53/2009 zo dňa 13. 10. 2011 vo výroku o výške trov konania (druhý výrok rozsudku) došlo k porušeniu

práva Sťažovateľa na súdnu a inú ochranu a vlastníckeho práva Sťažovateľa v zmysle článkov 46 ods. 1 a 20 ods. 1 Ústavy SR, § 1 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

2. Výrok Rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 53/2009 zo dňa 13. 10. 2011 o výške trov konania (druhý výrok rozsudku) sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Rozhodovanie o náhrade trov je nepochybne súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i podľa čl. 36 ods. 1 listiny) môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), podľa názoru ústavného súdu porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Podľa § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami...

Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/08) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. IV. ÚS 170/08, II. ÚS 64/09).

Podľa názoru ústavného súdu pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky v spojení s § 80 písm. c) OSP má rozhodujúci význam najmä v ňom uvedené slovné spojenie „ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade práva) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní. V namietanom prípade bolo predmetom konania pred krajským súdom a najvyšším súdom rozhodovanie o určení ne(platnosti) právneho úkonu, konkrétne zmluvy o postúpení pohľadávky „uzatvorenej pri speňažení konkurznej podstaty potom, ako boli pohľadávky zapísané do konkurznej podstaty a konkurzný súd dal súhlas na ich predaj“ (citované z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pozn.).

V napadnutom rozsudku najvyšší súd k výroku o výške náhrady trov konania uviedol:

„O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 O. s. p. tak, že v konaní úspešnému žalovanému 2/ priznal náhradu trov konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia.

Žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok je určovacou žalobou podľa ust. § 80 písm. c) O. s. p. a z hľadiska náhrady trov konania je hodnota takouto zmluvou postúpených pohľadávok bezvýznamná. Zmluva samotná, ktorá je predmetom konania o určenie neplatnosti, nie je peňažným plnením, ani vecou, ako ani právom, ktorých hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Tento princíp napokon platí aj pre určenie poplatkovej povinnosti z návrhu na začatie konania, kedy podľa poznámky k položke 1, sa súdny poplatok vyberie podľa písmena b) tejto položky, ako v prípadoch, keď nemožno predmet konania oceniť peniazmi. Pri posudzovaní náhrady trov konania úspešnému účastníkovi preto platí, že výška tarifnej odmeny jeho advokáta sa určuje podľa ust. § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ako v spore s neoceniteľnou hodnotu veci. Preto základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu. Vychádzajúc z uvedeného, bola právnenému zástupcovi žalovaného 2/ priznaná náhrada trov konania...“

Meritórnym rozhodnutím o zamietnutí žaloby najvyšší súd v namietanom konaní rozhodol, že zmluva o postúpení pohľadávky medzi postupcom a postupníkom (sťažovateľkou, pozn.) je platná, čím zároveň došlo k záväznému potvrdeniu postavenia sťažovateľky ako veriteľky so všetkými právami z toho vyplývajúcimi, teda aj s právom vymáhať pohľadávku aj s príslušenstvom voči dlžníkovi. Predmetom namietaného konania pred najvyšším súdom však nebolo zaplatenie samotnej pohľadávky. V konečnom dôsledku teda meritórne rozhodnutie najvyššieho súdu má v okolnostiach daného prípadu iba nepriamy materiálny dosah na sťažovateľku. V podstate možno účinky rozhodnutia súdu v danom spore charakterizovať ako vyriešenie predbežnej otázky, ktoré ovplyvní uspokojenie veriteľky (sťažovateľky, pozn.) pri samotnom uplatnení pohľadávky.

Sťažovateľka predovšetkým namieta objektívnu nemožnosť použitia analógie legis so zákonom Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), na ktorú najvyšší súd v napadnutom rozsudku poukazuje.

Inštitút analógie sa pri aplikácii práva využíva v prípadoch, ak určitý spoločenský vzťah nie je upravený konkrétnym ustanovením príslušného zákona, resp. iného právneho predpisu (analogia legis), resp. ak existuje spoločenský vzťah, na ktorý nepamätá právna norma, ktorá by ho regulovala (analogia iuris) (II. ÚS 317/09).

V prípade analógie zákona (analogia legis), ktorej použitie nemožno vylúčiť v prípade rozhodovania o trovách konania, ide o prenesenie zákonného hodnotiaceho meradla na zákonom (alebo iným právnym predpisom) neupravenú právnu otázku na základe podobnosti. Posúdenie, resp. výklad, či v danom prípade ide o takú otázku, ktorá môže byť predmetom analógie zákona, ako aj prípadné použitie analógie zákona (podobného právneho predpisu na podobný vecný stav), a rozhodnutie na základe jej použitia patrí zásadne do právomoci všeobecného súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (m. m. II. ÚS 122/03).

Ústavný súd v nadväznosti na posudzovanú vec poukazuje na skutočnosť, že z poznámky k položke č. 1 prílohy zákona o súdnych poplatkoch označenej ako „Sadzobník súdnych poplatkov“, časť I „Poplatky vyberané v občianskom súdnom konaní“ vyplýva, že v konaní o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, sa súdny poplatok vyberie pevnou sumou, teda tak, ako keď predmet konania nemožno oceniť peniazmi. Aj keď poznámka pod čiarou nemá všeobecne záväzný normatívny charakter, ale má len informatívnu povahu (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 81/2010 z 24. novembra 2010), môže zohrať pri aplikácii príslušných ustanovení právneho predpisu svoju úlohu. Konanie o tom istom návrhu, resp. žalobe je potrebné tak v konaní pred súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom považovať za jeden celok. Preto ak ide o konanie o určení, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, ako v okolnostiach namietaného

prípade, ide o konanie, ktorého predmet nemožno oceniť peniazmi, a to nielen pre účely určenia výšky súdneho poplatku, ale aj pre účely určenia výšky náhrady trov konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že z napadnutého rozsudku vyplýva, že najvyšší súd v ňom dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke trov konania s poukazom na predmet konania a zaujal zrozumiteľné stanovisko k vyjadriteľnosti predmetu konania v danom type súdneho konania, najmä však v konkrétnej prerokúvanej veci. Aplikácia § 11 ods. 1 vyhlášky je preto v danom prípade podľa názoru ústavného súdu odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne). Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí vyjadril právny názor, ktorý nemožno považovať za arbitrárny a ani za zjavne neodôvodnený.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka v sťažnosti poukázala i na rozdielnosť prístupov všeobecných súdov k rozhodovaniu obdobných vecí (pozri v odôvodnení v časti I citované rozhodnutia najvyššieho súdu, pozn.).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoj právny názor, podľa ktorého právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

Z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach.

Ústavný súd vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky považuje za potrebné zopakovať svoj ustálený právny názor (ktorý akceptuje podľa textu sťažnosti aj sťažovateľka, pozn.), podľa ktorého mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] zveruje práve najvyššiemu súdu (resp. jeho plénu a kolégiám), keď mu okrem iných priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05). Práve plénum a kolégiá najvyššieho súdu sú oprávnené odstraňovať nejednotnosť výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov tak, aby sa chránili okrem iného aj legitímne očakávania účastníkov súdnych konaní. Ústavný súd však vzhľadom na to, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, môže zasahovať do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého rozsudku najvyššieho súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľky za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné tento rozsudok hodnotiť ako ústavne neakceptovateľný a neudržateľný.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Sťažovateľka ďalej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu absencia porušenia ústavnoprocených princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru, medzi ktoré nepochybne patrí aj základné právo garantujúce ochranu majetku (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, prípadne čl. 6 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže ústavný súd odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nepovažoval ani za svojvoľné, ani arbitrárne, nemohlo rozhodnutím najvyššieho súdu dôjsť ani k porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy.

Aplikujúc uvedený právny názor na sťažnosť sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že aj túto časť sťažnosti je potrebné odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb.

Podľa § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ústavné zákony, iné zákony a ďalšie právne predpisy, ich výklad a používanie musí byť v súlade s Listinou základných práv a slobôd.

Sťažovateľka namietala, že namietaným rozsudkom najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. má charakter ústavného princípu, resp. všeobecného interpretačného pravidla, ktoré sú všetky orgány verejnej moci povinné rešpektovať pri výklade a uplatňovaní listiny, a preto je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07). Keďže predmetom tohto konania je rozhodovanie o porušení základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, možno v tomto konaní uvažovať o porušení § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb. len v spojení s porušením konkrétneho základného práva alebo slobody. Pretože v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení niektorého základného práva alebo slobody, nemohol dospieť ani k záveru o porušení § 1 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., a preto sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd už nezaoberal ďalšími požiadavkami formulovanými sťažovateľkou v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2012